

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive study) เพื่อศึกษาการรับรู้ของประชาชนต่อการตรวจสุขภาพประจำปี ที่อาศัยอยู่ในตำบลโลกงาน อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี

ลักษณะประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา ครั้งนี้เป็นประชาชน กลุ่มอายุ 35 – 59 ปี ที่อาศัยอยู่ใน 12 หมู่บ้านของตำบลโลกงาน อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีประชากรทั้งหมด จำนวน 1,460 คน และคำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ Krejcie and Morgan (Bernard H.R , 1994) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 305 คน โดยกำหนดคุณสมบัติของกลุ่มผู้มีส่วนร่วมในการศึกษาดังนี้

1. มีอายุตั้งแต่ 35 – 59 ปี
2. มีความสามารถในการสื่อสารและเข้าใจภาษาไทยได้ดี
3. ยินดีให้ความร่วมมือในการศึกษา

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยการคำนวณสูตรสัดส่วน (กานดา พูนลาภทวี , 2530) ของประชาชนในแต่ละหมู่บ้านของตำบล และสุ่มกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้านด้วยวิธีการสุ่มแบบง่ายโดยการจับฉลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ศาสนา ระดับการศึกษา การประกอบอาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ความเพียงพอของรายได้ การดื่มแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่ โรคประจำตัว สิทธิบัตรการรักษาพยาบาล และการตรวจสุขภาพประจำปี จำนวน 13 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการรับรู้การตรวจสุขภาพประจำปี จากการศึกษาจากเอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้องนำมาปรับสร้างแบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเองโดยอาศัยทฤษฎีและแนวคิดแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ (Health Belief Model) ลักษณะคำถามเป็นคำถามทั้งแบบปลายปิดและปลายเปิด จำนวน 9 ข้อ ซึ่งประกอบด้วย

- (1) การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค (ข้อ 2 และข้อ 3)
- (2) การรับรู้ถึงความรุนแรงของการเกิดโรค (ข้อ 4 และข้อ 5)
- (3) การรับรู้ถึงประโยชน์ของการตรวจสุขภาพประจำปี (ข้อ 6)
- (4) การรับรู้ถึงอุปสรรคของการตรวจสุขภาพประจำปี (ข้อ 1)
- (5) แรงจูงใจในการตรวจสุขภาพประจำปี (ข้อ 7 ข้อ 8 และข้อ 9)

การควบคุมคุณภาพเครื่องมือ

การหาความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ผู้ศึกษาได้สร้างแบบสัมภาษณ์แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างเครื่องมือ 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านเวชกรรม 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านสาธารณสุขมูลฐาน 1 ท่าน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาจากนั้นจึงปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์และถูกต้องทางด้านเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษา ก่อนนำไปทดสอบกับประชาชนในตำบลอื่น ที่มีลักษณะเด่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วปรับปรุงเนื้อหาเกี่ยวกับภาษาที่เหมาะสมบางส่วน เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้ผู้ทำการศึกษาทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้ศึกษาทำหนังสือผ่านคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ถึงสาธารณสุขอำเภอตระการพืชผล และหัวหน้าสถานีอนามัยบ้าน โลกน้อย ตำบล โลกงาน เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลกับประชาชนที่อยู่ในเขตอำเภอที่ศึกษา

2. เข้าพบสาธารณสุขอำเภอตระการพืชผลและหัวหน้าสถานีอนามัยบ้าน โลกน้อย ตำบล โลกงาน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ในการศึกษาและขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล โดยขอรายชื่อประชาชนกลุ่มอายุ 35 – 59 ปีจากฐานข้อมูลประชากร เพื่อสุ่มตัวอย่างประชากรตามเกณฑ์ที่กำหนด

3. คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณจากสูตรสัดส่วนในแต่ละหมู่บ้าน (ภาคผนวก ข) และสุ่มแบบง่ายด้วยการจับสลากตามรายชื่อในแต่ละหมู่บ้าน จำนวน 305 คน และสำรองกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 20 เพื่อใช้ในกรณีตัวอย่างที่ถูกเลือกไม่อยู่ในพื้นที่ขณะทำการศึกษา

4. ผู้ศึกษาคัดเลือกผู้ช่วยเก็บข้อมูล จำนวน 2 คน ที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป และฝึกอบรมทำความเข้าใจการใช้แบบสัมภาษณ์แก่ผู้ช่วยเก็บข้อมูล รวมทั้งเทคนิคขั้นตอนการสัมภาษณ์และการจดบันทึกของผู้ช่วยเก็บข้อมูลมีความเข้าใจตรงกัน

5. ผู้ศึกษาและผู้ช่วยเก็บข้อมูลดำเนินการเก็บข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างตามรายชื่อในแต่ละหมู่บ้าน ในระหว่างวันที่ 17 – 30 เมษายน พ.ศ. 2546

6. ตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนของข้อมูลในแบบสัมภาษณ์ และนำไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ Statistical Package for Social Science (SPSS) โดยดำเนินการดังนี้

- 1) ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์โดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 2) ข้อมูลการรับรู้การตรวจสอบสภาพประจำปี วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ และร้อยละ